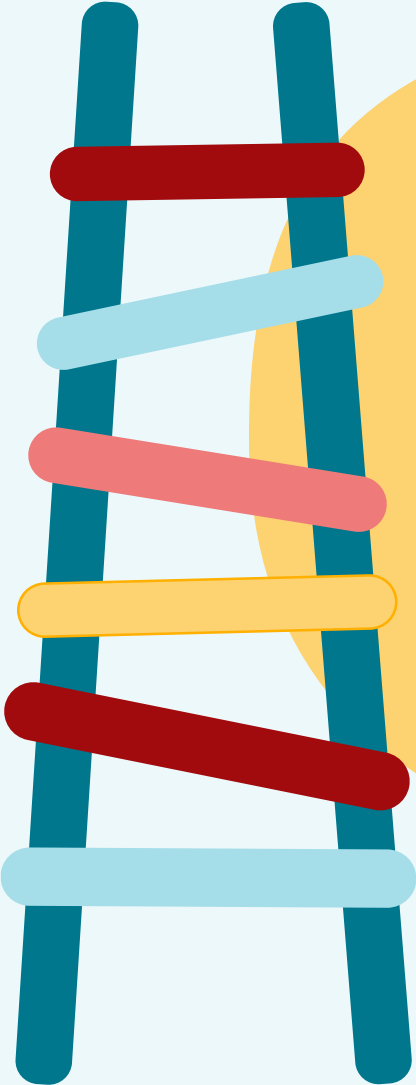

Hyvinvointia ja turvallisuutta lapsille digitaalisessa maailmassa

Alaseminaari

Klo 13.30-14.50

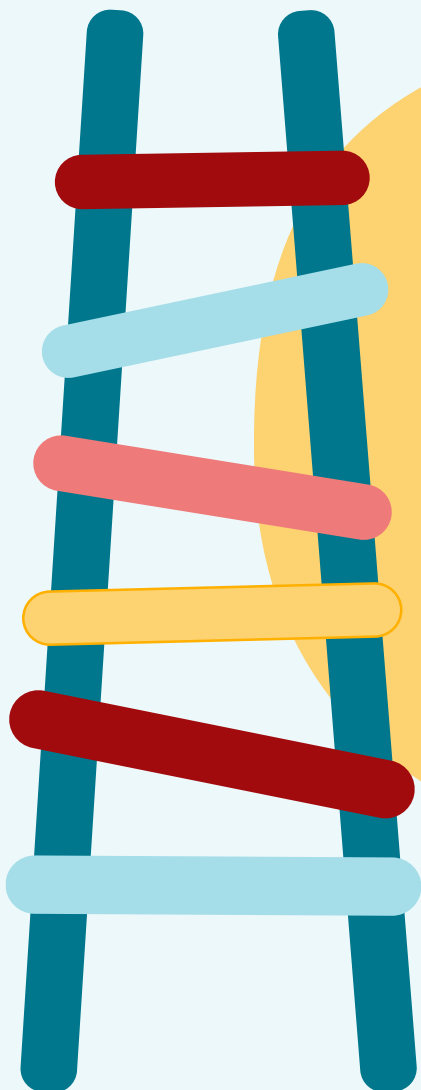

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

SUOMEN EV. LUT. KIRKKO⁺

Hyvinvointia ja turvallisuutta lapsille digitaalisessa maailmassa

Päivi Lindberg

Johtava asiantuntija

THL

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

SUOMEN EV. LUT. KIRKKO⁺

LASTENSUOJELUN
KESKUSLIITTO

Digitaalisuus lasten ja nuorten elämässä

Ilmiöitä ja kulttuuria

Pelien
monipuolinen
maailma

Vuoro-
vaikutus,
Viestintä ja
yhteys

Tietoa,
uutisia,
markki-
nointia

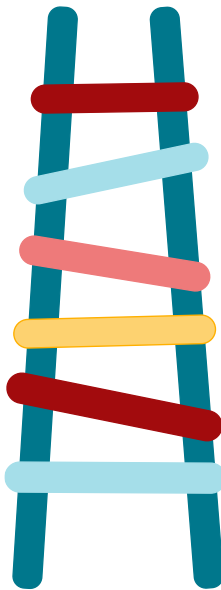
SOME

Lasten ohjelmat
Suoratoisto-
palvelut,
Musiikkipalvelut,
Äänikirjat

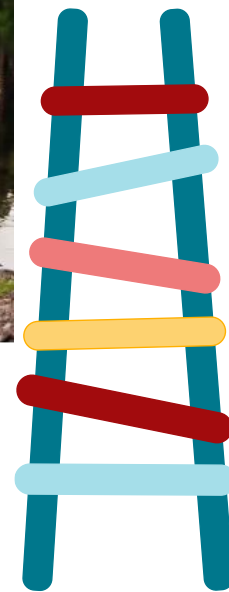
Videot,
tubettajat

Digitaalisten laitteiden vapaa-ajan käytön suositukset 0-13 -vuotiaille

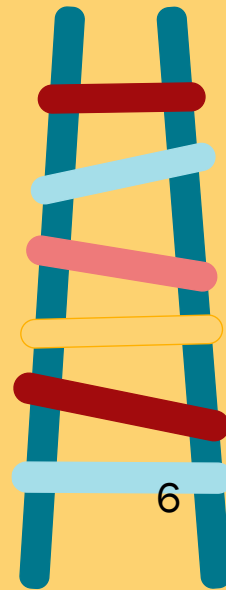
Visio

Lasten ja nuorten elämä on tasapainoista ja turvallista. Digitaalisuus on tasapainossa muun elämän kanssa. Hyvinvointi, oppiminen, osallisuus ja vastuullisuus vahvistuvat aikuisten ja yhteiskunnallisten toimijoiden tukemana.

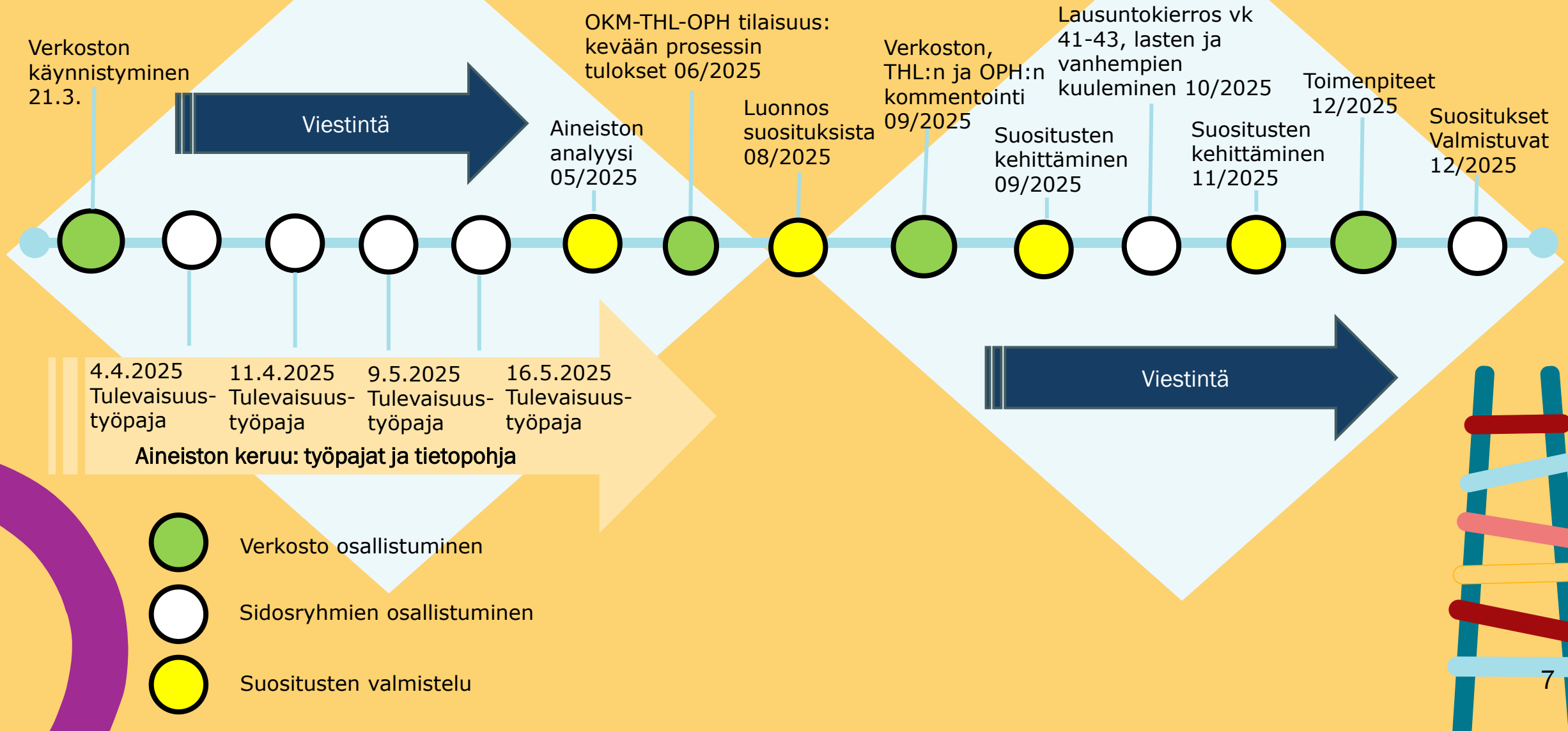

Lähtökohdat

- Kansallisten suositusten tavoitteena on edistää lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja oppimista sekä ehkäistä digilaitteiden käytön ja ei-toivottujen sisältöjen haittoja. Suosituksilla tuetaan lasten ja nuorten tasapainoista elämää, jossa digitaalisuus on yksi osa.
- Suosituksissa huomioidaan eri ikäisten lasten kehitys ja tarpeet sekä elämäntapahtumat, kun heidän elämänpiirinsä laajenee ja itsenäisyytensä kasvaa.
- Lapset ja perheet ovat erilaisia. Vanhemmat tuntevat oman perheensä tilanteen ja tarpeet parhaiten. Suosituksia voi käyttää ohjenuorana perheen yhteisiä digisääntöjä mietittäessä.

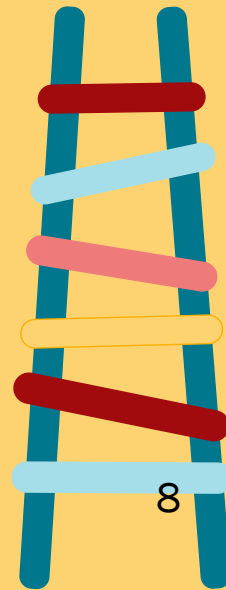

Suosittelun valmistelun prosessi 2025

Suositusluonnoksen rakenne

- Lyhyt esittely / lähtökohdat
- Digitaalisten laitteiden käytön suositukset 0-5 -vuotiaille
 - Johdanto
 - Suositeltu digilaitteiden käyttö
 - Haitallinen digilaitteiden käyttö
- Digitaalisten laitteiden käytön suositukset 6-13 -vuotiaille
 - Johdanto
 - Lapsen oman puhelimen hankinta
 - Suositeltu digilaitteiden käyttö
 - Sisällön rajoitukset
- Tietoa lasten digitaalisten laitteiden käytön tueksi vanhemmille ja perheille
 - Johdanto
 - Vanhemman vastuulla on
 - Vanhempi, otathan nämä huomioon

Oppeja kansainvälisistä suosituksista

- Suosituksilla voidaan vaikuttaa positiiviseen kehitykseen vain, jos niiden avulla päästään muuttamaan toimintakulttuuria joka tasolla
- Tarvitaan pitkän aikavälin strateginen digihyvinvoinnin kehittäminen
- Eri hallinnonalat, yritykset ja järjestöt, sekä perheet toimivat yhdessä
- Kokonaisvaltainen lähestymistapa: koulu sekä vapaa-aika yhdessä

YKSIÖ

- **Tuki vanhemmille:** tietoa, esimerkkejä, kannustusta
- **Osallisuus:** lapset ja nuoret mukaan päätöksiin
- **Yksilöllisyys:** nuorten ja perheiden moninaisuuden huomiointi

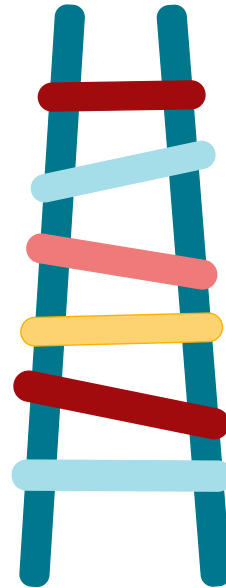
YHTEISÖ

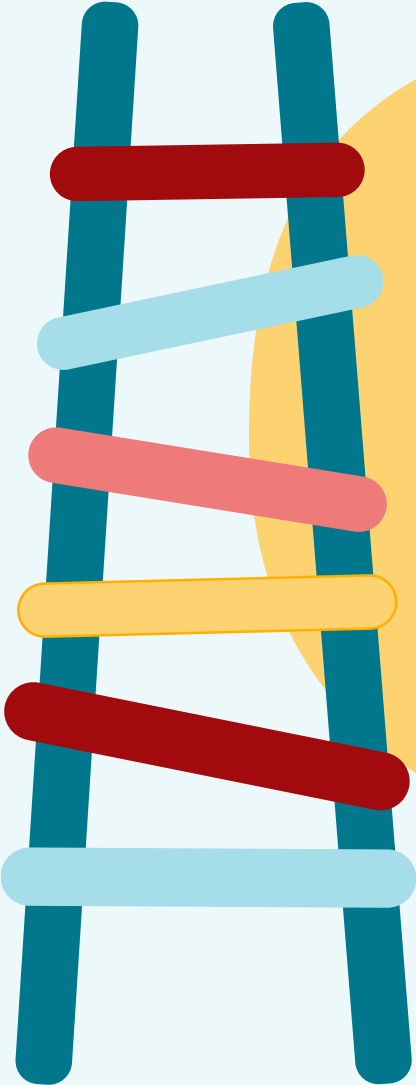
- **Osaamisen vahvistaminen:** lapset, vanhemmat, ammattilaiset
- **Yhteiset pelisäännöt ja toimintakulttuuri:** perhe, koulu ja yhteisön eri toimijat yhdessä

YHTEISKUNTA

- **Strateginen työ:** poliittinen ja yhteiskunnallinen sitoutuminen
- **Sisältöjen hallinta ja lainsäädännöllinen sääntely:** viranomaisten ja yritysten yhteistyö
- **Koordinointi ja resurssit:** kansallinen ohjaus, arviointi ja tuki

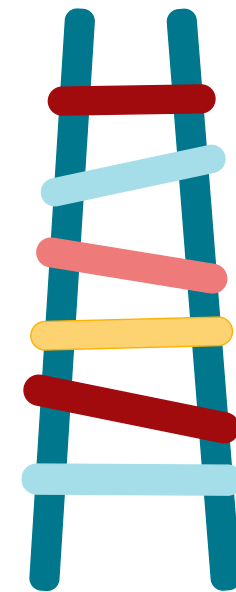
Vanhempien solmukohdat lasten digiarjessa

Aura Korvenkontio
Palvelumuotoilun harjoittelija
Suomen Vanhempainliitto
LAB-ammattikorkeakoulu

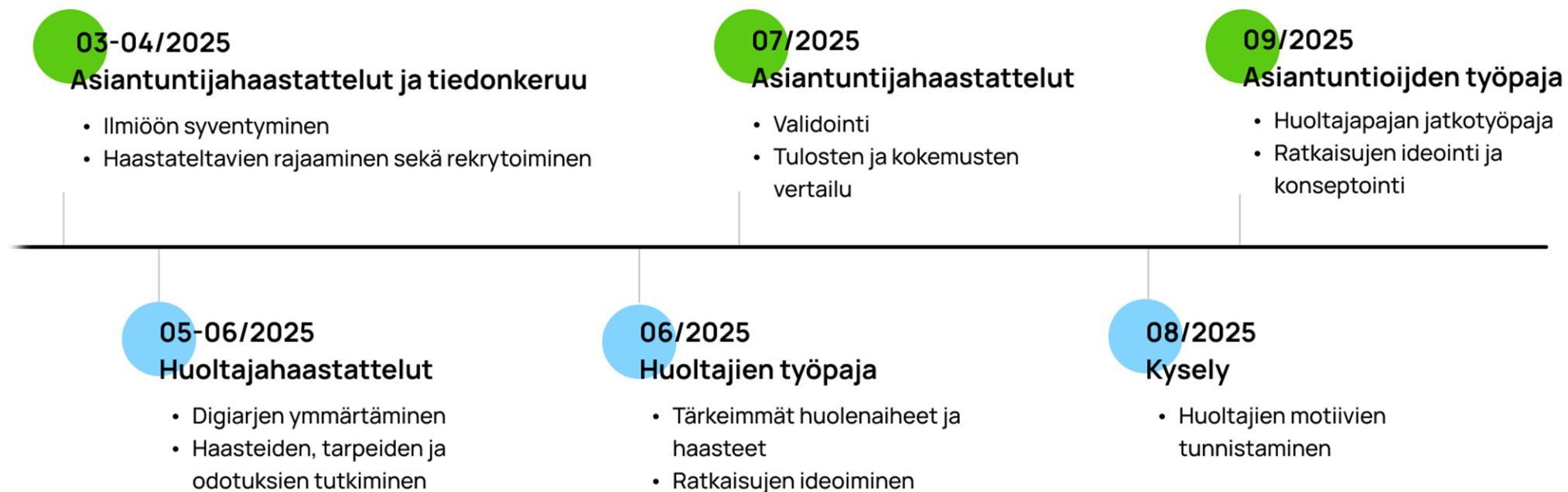
Taustoitus

- Palvelumuotoilun opinnäytetyö Opetushallitukselle
- Osa OPH ja THL yhteistyötä, jossa laaditaan digilaitteiden vapaa-ajan suositukset 0–13-vuotiaille lapsille
- Keskittyy alakouluikäisten ja sitä nuorempien lasten huoltajiin
- Tarkoituksena tuoda näkyväksi vanhempien ja huoltajien tarpeet, toiveet ja arjen haasteet lasten digihyvinvoinnin tukemisessa
- Lopputuloksena syntyi DigiKompassi
 - Työkalu, joka kokoaa huoltajien äänen ja tukee ammattilaisia palveluiden ja tukimuotojen suunnittelussa

“Mitä vanhemmat tarvitsevat, jotta voisivat tukea lapsiaan paremmin?”

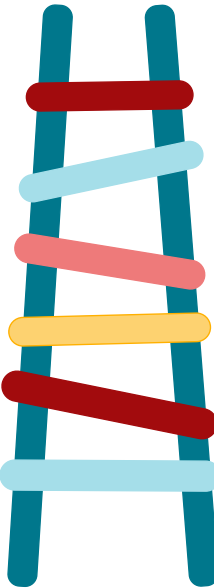
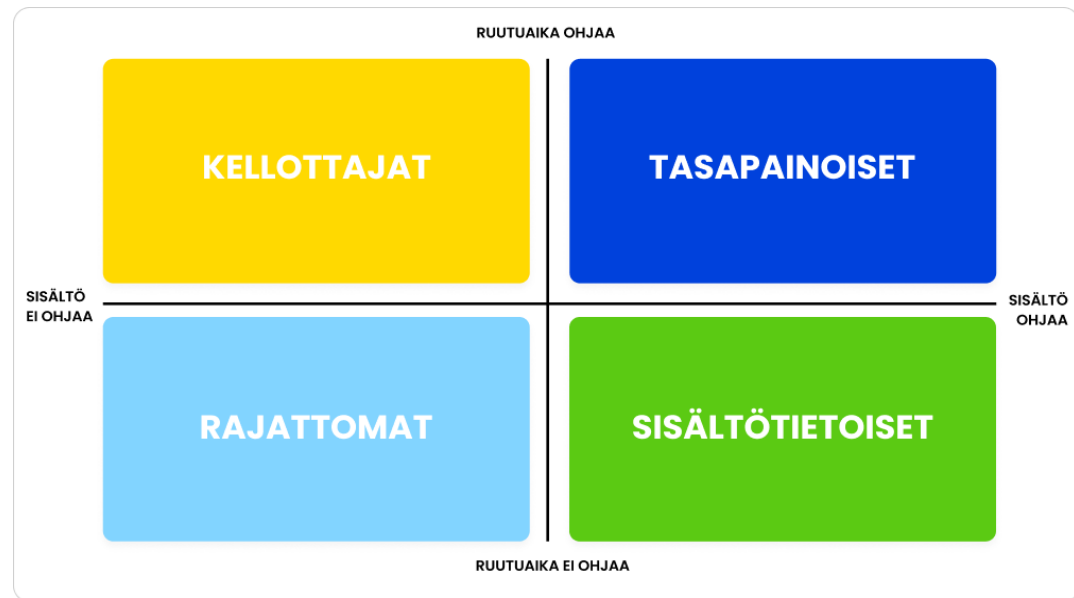

Prosessi ja menetelmät

Huoltajaprofiilit

- **Tasapainoiset** – tarkastelee kokonaisuutta joustavasti
- **Sisältötietoiset** – painottavat digitaalisen sisällön laatua
- **Kellottajat** – seuraavat ja rajoittavat pääasiassa vain ruutuaikaa
- **Rajattomat** – sallivampia, vähemmän tai ei ollenkaan sääntöjä tai seurantaa

Huoltajaprofiili: Tasapainoiset

- **Aktiivisia ja vastuullisia:** seuraavat lasten digikäyttöä ja ilmiöitä kiinnostuneesti
- **Luottamuksellinen suhde lapseen:** mahdollistaa avoimen keskustelun digiarjesta
- **Uskoo oman esimerkin voimaan:** asettavat järkeviä rajoja ja ylläpitävät tasapainoa ruutuajan ja muun elämän välillä
- **Luottavat omaan vanhemmuuteensa:** turvautuvat maalaisjärkeen, eivät hätäänny yksittäisistä ongelmista
- **Sitoutuneita ja pitkäjänteisiä kasvattajia,** vaikka kokevat ajoittain riittämättömyyden tunnetta
- **Aktiivisia kodin ja koulun yhteistyössä,** mutta toivovat siihen lisää tukea

*"Digi on hyvä renki,
mutta huono
isäntä"*

KELLOTAJAT

TASAPAINOISET

RAJATTOMAT

SISÄLTÖTIETOISET

Huoltajaprofiili: Sisältötietoiset

- **Painottavat sisältöä, eivät ruutuaikaa:** kiinnostuu siitä, mitä lapsi tekee digissä ja kenen kanssa
- **Analyttinen ja faktapohjainen ote:** haluaa ymmärtää alustojen toimintaa ja digimaailman ilmiöitä
- **Osallistuvat lapsen digiarkeen:** katsovat, pelaavat ja keskustelevat yhdessä ja näkevät digitaalisuuden osana perhe-elämää ja yhteistä aikaa
- **Toivovat panostusta digiturvallisuuteen,** medialukutaitoon ja kriittiseen ajatteluun kouluissa ja varhaiskasvatuksessa
- **Kaipaavat vastuullisuutta** digialustoilta ja palveluntarjoajilta
- **Tietoisia mutta joustavia:** ruutuaika voi silti venyä
- **Osallistuvat yhteistyöhön tilanteen mukaan**

Huoltajaprofiili: Kellottajat

- **Arkea leimaa kiire ja kuormitus:** usein jaksamisen tai elämäntilanteen haasteet
- **Keskittyvät ruutuajan hallintaan,** koska se on konkreettisin ja helpoin tapa ohjata digiarkea
- **Sisältöjen seuraaminen jää vähäiseksi:** esteenä usein ajan tai energian puute. Ajattelevat yleisesti, että kaikki digi on haitallista.
- **Toivovat, että joku muu** ottaisi suuremman roolin digisisältöjen ja riskien käsittelyssä
- **Turhautuvat lapsen passivoitumiseen** ja kaipaavat selkeitä ohjeita ja suosituksia jotka tukee omia arvoja
- **Osallistuvat yhteistyöhön tilanteen mukaan**

"On helpompi hallita ruudulla vietettyä aikaa, kuin digitaalisen median sisältöä"

KELLOTAJAT

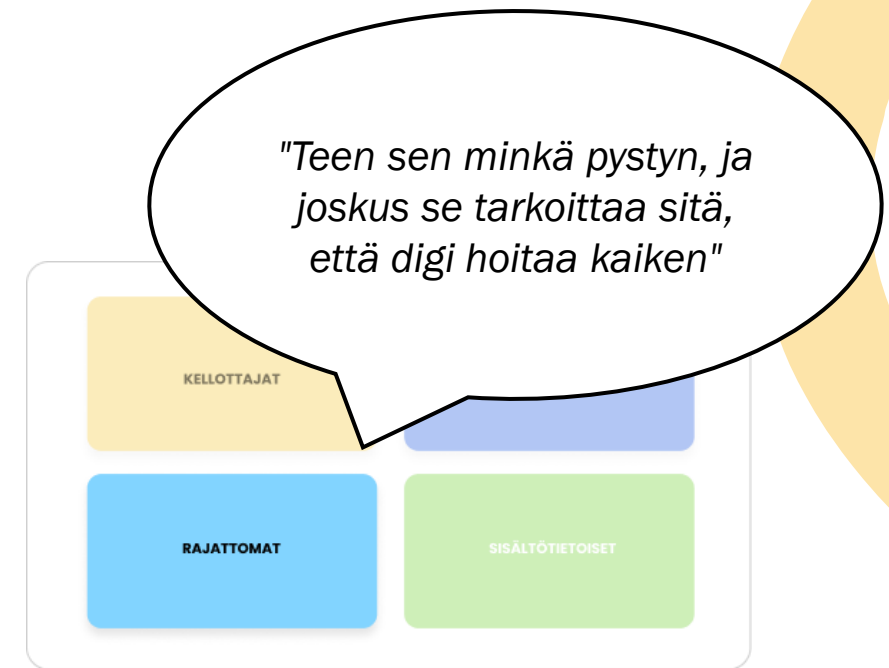
TASAPAINOISET

RAJATTOMAT

SISÄLTÖTIETOISET

Huoltajaprofiili: Rajattomat

- **Epäselvät tai täysin puuttuvat rajat:** Johtuu usein ymmärryksen, voimavarojen tai kiinnostuksen puutteesta
- **Ruutuaika venyy pitkäksi** eikä digisisältöjä seurata
- **Vuorovaikutus lapseen vähäisempää:** digilaitteet toimivat arjen helpottajina ja konfliktien tasaajina
- **Apuun ja tukiin suhtaudutaan skeptisesti:** Joko ei pyydetä koulun tai yhteiskunnan tukea tai siihen ei uskota
- **Toivovat helppoja ratkaisuja** eikä oma vanhemmuus tai arjen ohjaus koeta ratkaisevaksi
- **Herkästi syrjäytyneitä:** Vähemmän aktiivisia yhteistyössä koulun tai muiden vanhempien kanssa ja kokevat ulkopuolisuuden tunnetta

Siirry menti.com | ja käytä koodia 4639 5545

Tunnistatko eri huoltajaprofiilit?

Siirry

www.menti.com

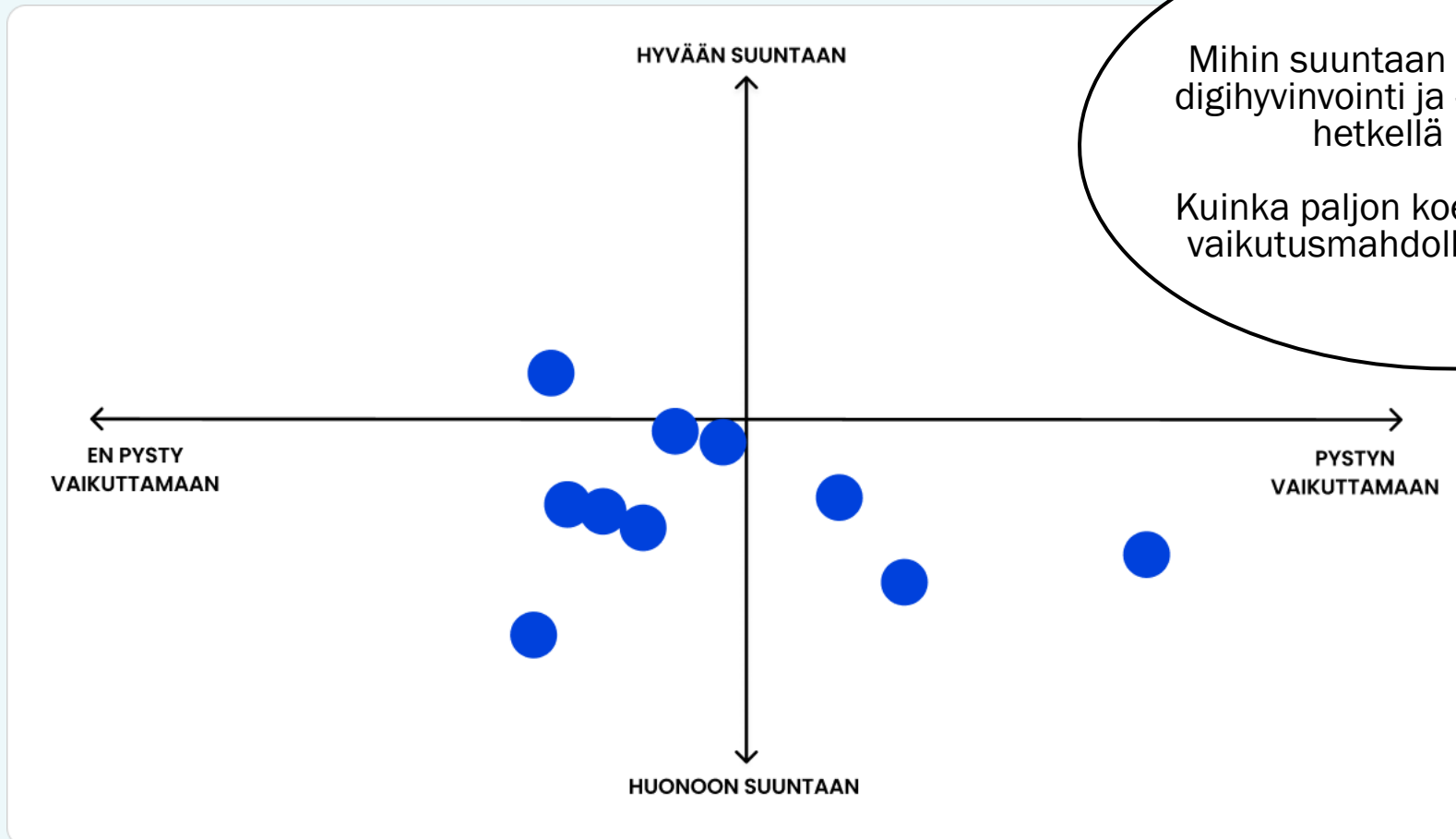
Syötä koodi

4639 5545

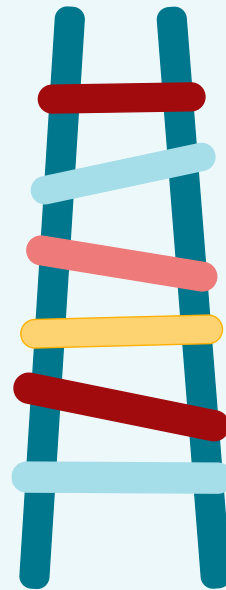
Or use QR code

Huoltajien kokemuksia digihyvinvoinnin ja -turvallisuuden kehityksestä

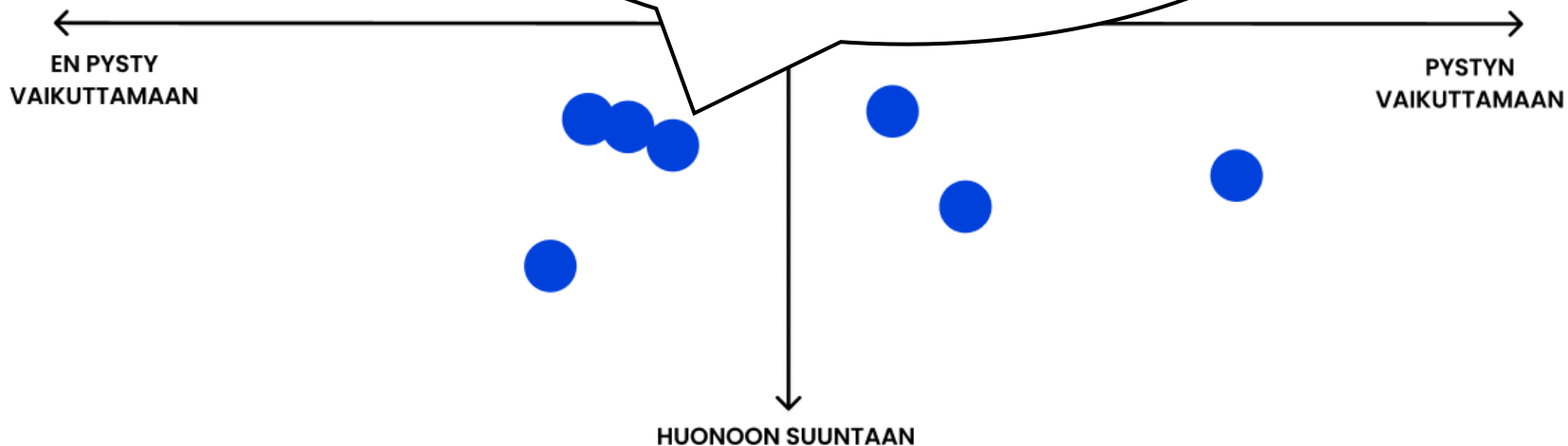

Mihin suuntaan koet, että lasten digihyvinvointi ja -turvallisuus tällä hetkellä kehittyy?

Kuinka paljon koet, että sinulla on vaikutusmahdollisuuksia siihen?

“...Kehitys on edelleen niin nopeaa, että turvallisuuden ja varsinkin hyvinvoinnin näkökulmasta kiinni kurottavaa on paljon. Omat vaikutusmahdollisuudet koen hyvinkin rajallisiksi sen takia, että omien lasten kohdalla voin asiaan vaikuttaa lähinnä kotiooloissa. Kaverien ja sosiaalisen paineen vaikutus on suuri ja käytännöt perheissä vaihtelevat paljon. Tasapainottelu omien (melko tiukkojen) rajojen ja toisaalta lapsen ulkopuoliseksi jäämisen uhan välillä on jatkuvaa pallottelua ja pohtimista. Yhteiset pelisäännöt puuttuvat enkä koe pystyväni niitä yrityksistä huolimatta luomaan.”

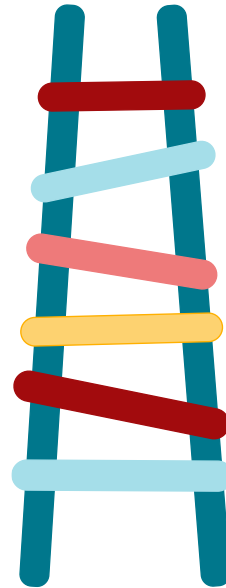
Miltä lasten digiarki näyttää vuonna 2040 huoltajien silmin?

Mahdollistava
Aikaansaavampi
Sujuva **AI-avusteinen** **24/7**
Pintapuolinen **Monipuolinen** **Valmis**
Tekoälynen **tekoälyinen**
Kohtuullinen **Integroitu** **Pelko**
Arkipäiväinen **Automaattinen**
Jakautunut **Hyväksytympi**

Havainnot

- **Epävarmuus** digivanhemmuudesta – moni koki epävarmuutta omista ratkaisuksistaan lapsen digiarkeen liittyen
- **Tarve käytännön tueksi** – toivottiin konkreettisia vinkkejä, ohjeita ja arjen apua
- Neuromoninaisten lasten perheissä tuen tarve korostui erityisesti
- **Pettymysten ja tunteiden käsittely** koettiin haastavaksi vanhemmuudessa
- **Ristiriitatilanteet** digiarkeen liittyen – pariskunnat ja eroperheet toivoivat tukea yhteisten rajojen asettamiseen
- **Kiire ja heikot tukiverkostot** vaikeuttavat arjen hallintaa
- **Yhteiskunnan paineet** lisäävät kuormitusta ja epävarmuutta

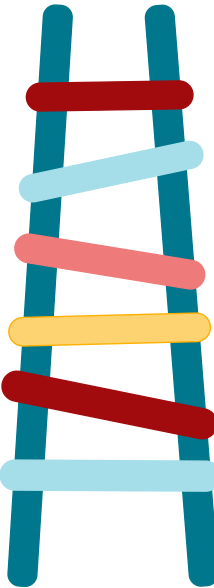
"Olisi kiva jos joku tulisi kotiin ja sanoisi, tekeekö asiat oikein vai ei"

Huolet ja haasteet

- Riippuvuus ja koukuttuneisuus
- Ryhmäpaine liittyen
 - Puhelimen hankintaan
 - Somen hankintaan
 - Yleisesti ruutuaikaan
- Ristiriitaa
 - Perheen sisällä esim. säännöissä ja arvoissa
 - Omien arvojen kanssa
- Lapset osaa ohittaa estot
- Digitaalisen median sisältö
 - Käytöstavat netissä ja kiusaaminen
 - YouTube ja muut somealustat
- Ajan tasalla pysyminen
- Oma jaksaminen
 - Korkea kynnyks tiedon etsimiseen

"Tuntuu, että lapset eivät vapaaehtoisesti keksi kotona mitään muuta tekemistä, kuin ruudun tuijottamisen. Kun laitteet määrätään pois, muuta touhua kyllä jonkin ajan päästä tulee, mutta siihenkään ei jakseta keskittyä"

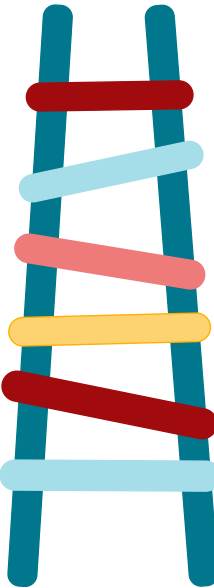

Tuki, toiveet ja odotukset

Vastauksista nousi esiin huoltajien toiveita ja odotuksia erityisesti seuraaviin teemoihin liittyen:

- Opetus
- Viestintä
- Digin käyttö
- Yhteisöllisyys ja yhteistyö
- Oppilashuolto

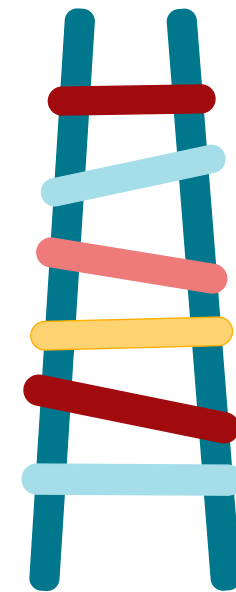
“Miten *koulu tai varhaiskasvatus* voisi tukea teitä parhaiten digihyvintointiin ja -turvallisuuteen liittyvissä asioissa?”

Opetus

- Enemmän mediataitojen ja mediakriittisyyden opettamista
- Enemmän sosiaalisten taitojen tukemista
- Osallistava digiopetus
- Opetus konkretian kautta
- Idea digiajokortista tai AI-ajokortista
- Pohdintaa mitkä ovat opettajien arvot digiin liittyen ja että vanhemmat ja lapset ovat opetuksessa sen varassa

“Enemmän osallistavaa keskustelua. Jotenkin pitäisi saada lapset itse miettimään eikä vaan kerrota. Lapset on fiksuja ja osaa osallistua keskusteluihin”

Viestintä

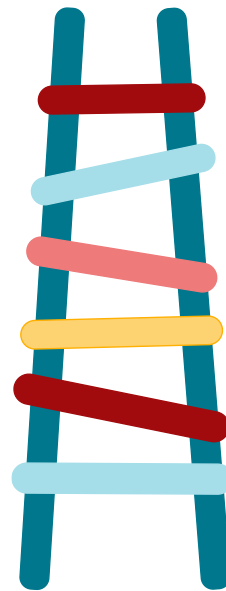
- **Tieto pääosin toivottiin kohdistuvan lapsille**

- Tieto sisällytetty opetukseen
- “Kokemusasiantuntija” kiertämään kouluja kertomaan somen vaaroista.
- Tärkeää, että myös joku muu kuin oma vanhempi opettaa

- **Vanhemmille kohdistettu viestintä**

- Enemmän avointa keskustelua - ei syyllistämistä!
- Ennakointia: mitä vaaranmerkkejä olisi lapsen käytöksessä ja digissä hyvä tunnistaa
- Tietoiskupaketteja etenkin koulun aloitukseen
- Wilma-viestit koettiin ristiriitaisena
- Tietopaketti niin, ettei tietoa tarvitsisi tarpeen tullen etsiä
- Koulun pitäisi pystyä tarjoamaan suojaa somea vastaan. Tärkeää olisi vanhempien opettaminen ja heidän pitäminen ajan tasalla.
- Informaatio ei saa olla liian monimutkaista

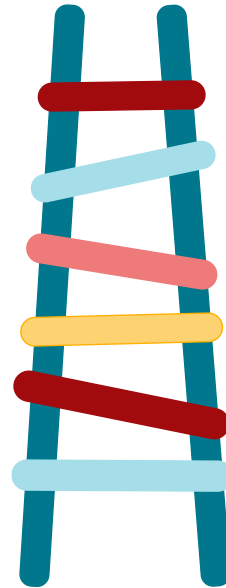
“Toivoisin koululta vielä vahvemmin viestiä ja ohjeistusta ruutuajoista ja niissä painotettaisiin ikärajoista. Se lisää painoarvoa, kun joku muu kuin vanhempi sanoo”

Digin käyttö

- Ei kännyköitä kouluun ollenkaan
- Huoli, että kaikki on liian digipainotteista
 - Varhaiskasvatuksen some: mitä se lapsille opettaa?
 - Varhaiskasvatuksen pelit: digin ei pitäisi mennä oikeiden pelien ja kanssakäymisen edelle
- Toivotaan, että panostettaisiin enemmän sosiaalisiin taitoihin ja käsillä kirjoittamiseen
 - Lapset ehtii oppia digin käyttöä
- Vähemmän digiä - enemmän liikuntaa

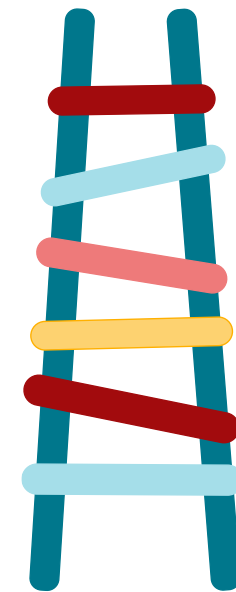
“Toivoisin, että koulu ja päiväkoti satsaisi ‘oikeaan’ tekemiseen ja kanssakäymiseen eikä digiin”

Yhteisöllisyys ja yhteistyö

- Vertaistuki koettiin tärkeänä
- Yhteistyö koettiin tärkeänä
 - Vanhempien ja koulun välillä
 - Eskari-koulu yhteistyö siirtymävaiheissa
 - Vanhempien kesken
- Lähes kaikki nostivat esiin yhteiset säännöt koulun ja muiden vanhempien välillä tärkeäksi
- Toivottiin koululta ja varhaiskasvatukselta parempia väyliä ja parempaa tukea vanhempien väliseen yhteydenpitoon

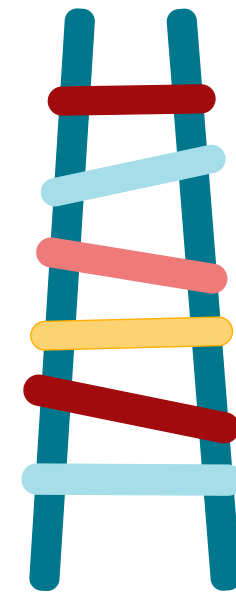
*“Se mitä muut tekee,
auttaa tekemään
päätöksiä”*

Oppilashuolto

- Toivottiin, että koulut ja erityisesti kuraattorit olisi ajan hermoilla digin ja siihen liittyvien ilmiöiden suhteen
- Epäselvyys tukimuodoista
 - Moni vanhempi ei tiennyt tai kokenut, että koulu voi tukea tai auttaa digiasioissa ja että apu pitää lähtökohtaisesti hakea muualta
 - Neuromoninaisen lapsen vanhempi kokee, ettei ymmärrä mitä tukimuotoja koulussa tarjotaan ja että vertaistuki on ollut tässä toimivampi tuki
- Tarve suoralle yhteydelle - chat tai muu suora kanava koulun oppilashuoltoon jossa vanhemmat tai lapset voivat avoimesti keskustella
- Muualta haettu tukea digiin liittyvissä kysymyksissä: psykiatria, kummitoiminta (jaksamiseen), sosiaalitoimi sekä tietoiskut ja kurssit

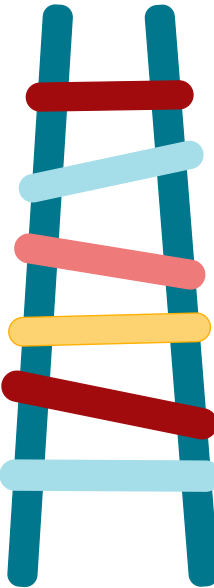
“Tuen tarpeeseen ei puututa tarpeeksi nopeasti. Tuntuu ikävältä, että lapseni joutuu menemään kouluun epäonnistumaan”

Muut aiheet

- Parempaa tukiverkostoa:
 - Isovanhempien rooli koettiin tärkeänä
 - Haettu "mummu- ja vaaritoimintaa"
- Parisuhteelle ja yhteiseen keskusteluun toivottiin enemmän aikaa
- Huoli ettei ikäsuositukset aina täsmää
 - Median toivottiin mieltävän paremmin ikäsuosituksia sekä mitä TV:stä näyttää ja mihin aikaan
- Vaikutusvaltaa diginkäyttöön
 - "Vähemmän tällaista"-toiminto ja ohittamattomat estot
- Päiväympyrä ("ruokaympyrä") auttaisi visualisoimaan lasten ajankäyttöä
- Tulevissa suosituksissa tulisi huomioida eri ikätasot ja erityislapset

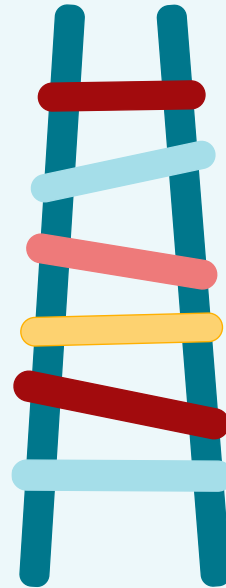
"Isovanhemmat olisi tärkeitä mutta meillä ei sellaisia ole, jotka voisi vahtia tai auttaa"

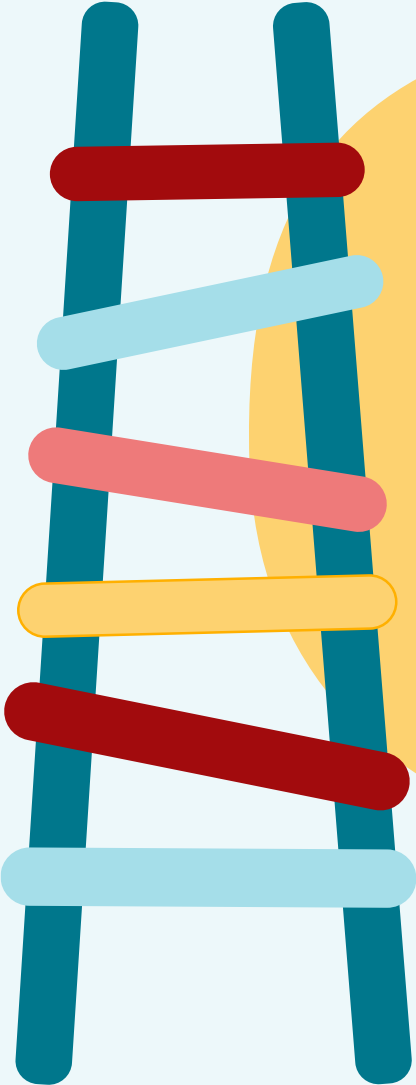

Positiivinen digi

- **Yhteyksien luominen ja ylläpito** – digitaaliset mediat auttavat lapsia pysymään yhteydessä kavereihin ja perheeseen
- **Yhteisöllisyyden vahvistaminen** – verkossa toimiminen koettiin tärkeäksi osaksi sosiaalista elämää
- **Arvokas tiedonlähde** – digitaalisuus tarjoaa mahdollisuuksia oppimiseen ja uuden oivaltamiseen
- **Turvaa arkeen** – laitteet mahdollistavat lapsen liikkumisen seuraamisen ja lisäävät vanhempien turvallisuuden tunnetta
- **Inspiraation ja luovuuden lähde** – digisisällöt herättävät kiinnostusta ja auttavat näkemään maailmaa uusista näkökulmista

“Lapseni katsoo paljon tieto-ohjelmia ja oppii niistä paljon”

Yhteistä ajattelua

Päivi Lindberg, johtava asiantuntija, THL

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

SUOMEN EV. LUT. KIRKKO⁺

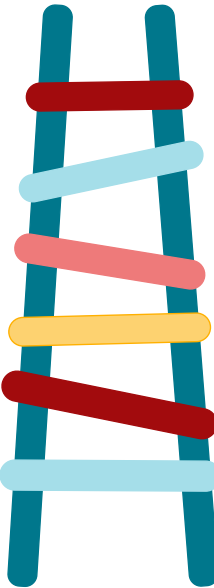

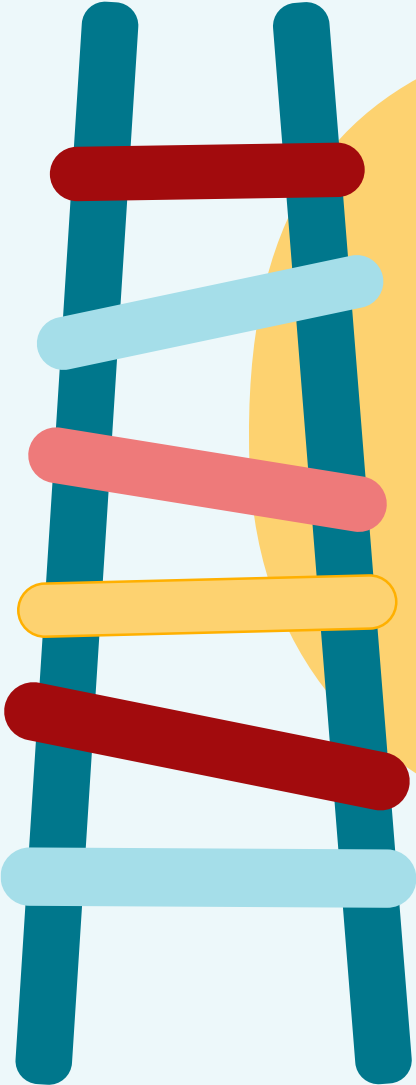
Siirry menti.com | ja käytä koodia 7455 5119

Miten rakennamme lapsille hyvinvointia ja turvallisuutta digitaalisissa ympäristöissä?

Valtakunnallinen perhekeskuskonferenssi 13.11.2025

7. Hyvinvointia ja turvallisuutta lapsille digitaalisissa maailmassa

Seuraavat askeleet

Päivi Lindberg, johtava asiantuntija, THL

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

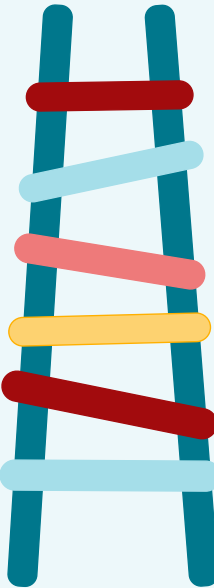
SUOMEN EV. LUT. KIRKKO⁺

Prosessi etenee

- Suositusluonnoksesta lausuttu lausuntopalvelussa 93 kertaa
 - Lapsiperhekyselyssä vanhempien vastauksia 5392
 - Digiraadit
 - Skididialogit
-
- Valmis suositus julkaistaan tammikuussa 2026
 - Digitaalisten laitteiden käytön suositukset 13 - 18-vuotiaille valmistellaan 2026

Yhdessä parasta vaikuttavuutta!

Kiitos kun tulit kuuntelemaan
Hyvinvointia ja turvallisuutta
digitaalisessa maailmassa
–alaseminaaria!

